

PROJEKT VIOLENCEOFF ZÁKLADNÍ VÝSTUPY

Republikový výbor 31. 10. 2023

Za projektový tým Mgr. Hana Přesličková

IKSP

O PROJEKTU VIOLENCEOFF

- Úřad vlády – odbor rovnosti žen a mužů - problematika domácího genderově podmíněného násilí
- Norské fondy, programová oblast Lidská práva, 22 – Domácí a genderově podmíněné násilí: Prevence domácího a genderově podmíněného násilí a poskytování ochrany a pomoci pro jeho oběti
- Projekt **IKSP** – PDP7- „Zlepšení v oblasti zacházení s pachateli a v oblasti podpory obětí v případech domácího a genderově podmíněného násilí v ČR“
- Cíl: Hlavním cílem projektu je zmapovat a popsat zacházení s pachateli v případech domácího genderově podmíněného násilí v ČR, identifikovat nedostatky a dobrou praxi v této oblasti, zjistit a analyzovat potřeby hlavních aktérů a na základě dosažených poznatků, navrhnout účinná opatření k vytváření odpovídajícího systému práce s pachateli DGPN.
- Aplikovaný výzkum – cílem je využitelnost výsledků v praxi. Výsledky projektu by měly sloužit relevantním institucím zodpovědným za tvorbu politiky a účinných strategií v oblasti DGPN. (Výbor pro prevenci domácího a genderově podmíněného násilí, Akční domácího a genderově podmíněného násilí)
- Domácí násilí jako genderově podmíněné násilí, tj. násilí v partnerských vztazích
- Metody: analýza statistických dat, analýza spisů, expertní šetření, fokusní skupiny, analýza potřeb relevantních aktérů, rozhovory s pachateli a oběťmi

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ I

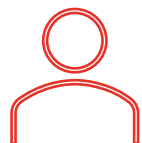
(ORGANIZACE S PROGRAMY PRO PDN)

FOKUSNÍ SKUPINA

EXPERTNÍ ŠETŘENÍ: PŘEHLED

mapování profesních zkušeností
identifikace dobré praxe
vymezení oblastí s potenciálem pro změnu

zástupci organizace poskytující programy/intervence pro osoby zasažené domácím násilím
zástupci organizace poskytující programy/intervence pro pachatele domácího násilí

dotazníkové šetření
expertní analýza
CAWI (Survey Monkey)

2020 – 2021

ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ O POSKYTUJÍCÍCH ORGANIZACÍCH

Organizace	Kraj	Program	Děti ^[1]	IC ^[2]
Diakonie ČCE – SKP, Praha	HL. m. Praha	Stop násilí*		X
Liga otevřených mužů, Praha	HL. m. Praha	Zvládání vzteku		X
IC Praha	HL. m. Praha	Viola		✓
Tvá volba ^[3]	Jihočeský	Tvá volba		X
Persefona, Brno	Jihomoravský	Program pro osoby s potížemi se zvládáním agrese		X
Spondea, Brno	Jihomoravský	Chci ovládnout vztek*		✓
Nomia, Hradec Králové	Králové Hradecký	Terapeutický program narativní práce s agresí*		X
Člověk v tísní ^[4]	Olomoucký	H.U.L.K. (Program ke zvládnutí agresivního chování)*		X
Liga otevřených mužů, Plzeň	Plzeňský	Zvládání vzteku Plzeň		X
SKP-Centrum, Pardubice	Pardubický	NENA – Domov bez násilí		✓
Zařízení SI Kladno	Středočeský	Ne násilí ve vztazích		✓
Pro Dialog	HL. m. Praha	Obnovení dialogu v rodinách zasažených trestným činem, Život dětí bez násilí	✓	X
Locika, Praha	HL. m. Praha	Terapie násilí, Pomoc při zastavení násilí v rodině	✓	X
CSS, Ostrava	Moravskoslezský	Nechme dětem dětství	✓	X
Spirála	Ústecký	Dětství bez násilí	✓	X

*Programy, které jsou nebo byly vedeny jako probační (a)nebo resocializační.

^[1] Organizace, jejichž nabízené programy vychází z perspektivy ochrany dětí ohrožených domácím násilím.

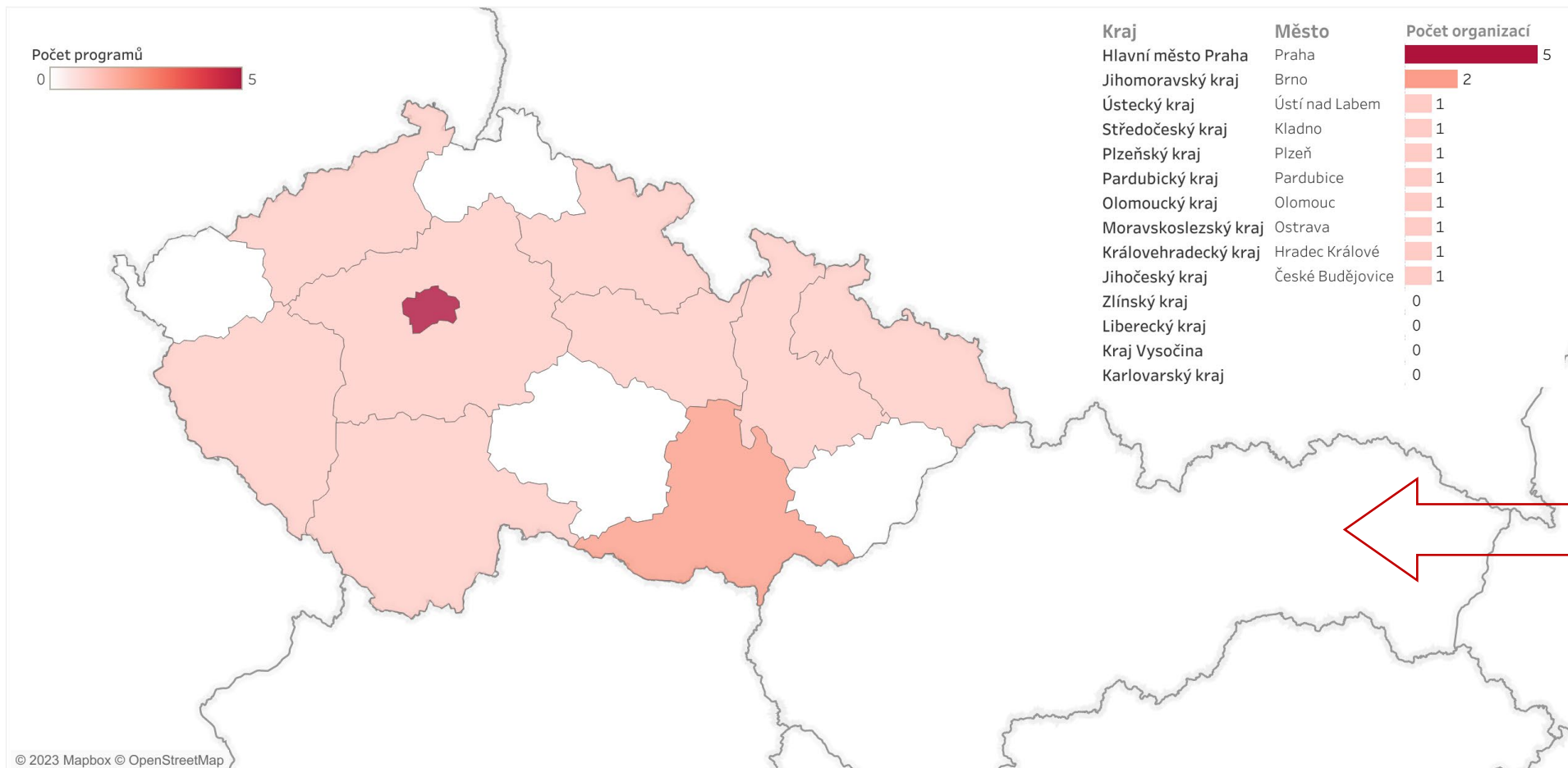
^[2] Organizace funguje zároveň provozuje intervenční centrum nebo v rámci IC funguje program pro PDN.

^[3] Program byl původně součástí krizového centra Theia. V současnosti se jedná o oddělený projekt s financováním do roku 2024.

^[4] Člověk v tísní nabízí i další resocializační programy, které jsou zaměřeny obecně na sociální začlenění osob, jež se dopustily protiprávního jednání.

KRAJSKÁ (NE)DOSTUPNOST PROGRAMŮ PRO PDN

Mapa dostupnosti programů pro PDN, včetně programů pro děti

- 10 organizací pracuje cíleně jen s PDN
- 4 organizace pracují s PDN v souvislosti s ohroženými dětmi

TYPICKÝ KLIENT

muž

28-48 let

středoškolské a vyšší vzdělání

Motivace:

- doporučení ze strany instituce
- tlak partnerky
- vlastní rozhodnutí
- spor o děti
- rozvod
- splnění uložené povinnosti

dobrovolní

nedobrovolní

NEDOBROVOLNÍ KLIENTI (X DOBROVOLNÍ)

absence vnitřní
motivace, pouze
snaha vyhnout se
nějaké jiné
intervenci či sankci

Pocit
nespravedlivého
soudu

chybějící
sebereflexe a
nadhled

nízká úroveň
spolupráce

tendence
obviňovat okolí
(zejména soudy,
úřady, partnerku
atd.)

nízká úroveň
empatie,
osobnostní
psychopatie
psychopatologie

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ ÚSPĚŠNÉ X NEÚSPĚŠNÉ UKONČENÍ PROGRAMU

úspěšné ukončení programu

- dobrovolnost účasti na programu
- **vnitřní protektivní faktory:** pozitivní motivace, náhled, přijetí odpovědnosti za násilí

„Vnitřní motivace na prvním místě, často opřená o rodičovskou roli,”

- **vnější protektivní faktory:** nepřidružené obtíže, sociální zázemí, práce pokrývající potřeby, kontakt s dětmi, motivace klienta k udržení rodiny a vztahu, významná událost v životě klienta.

neúspěšné ukončení programu

- nedobrovolnost účasti na programu
- **osobnost klienta nekompatibilní s programem**
- **závislosti či aktivním užíváním návykových**
- **vnitřní rizikové faktory:** nedostatek náhledu a motivace, nechut', popírání násilí, setrvávání v pozici oběti a obviňování okolí, nedostatek sebereflexe, nízká (žádná) empatie.
- **vnější rizikové faktory:** nedostatek financí, nezaměstnanost, špatné sociální poměry, samota, rozchod s partnerem/partnerkou.

VÝHRADY K PÉČI O KLIENTY S ULOŽENOU POVINNOSTÍ

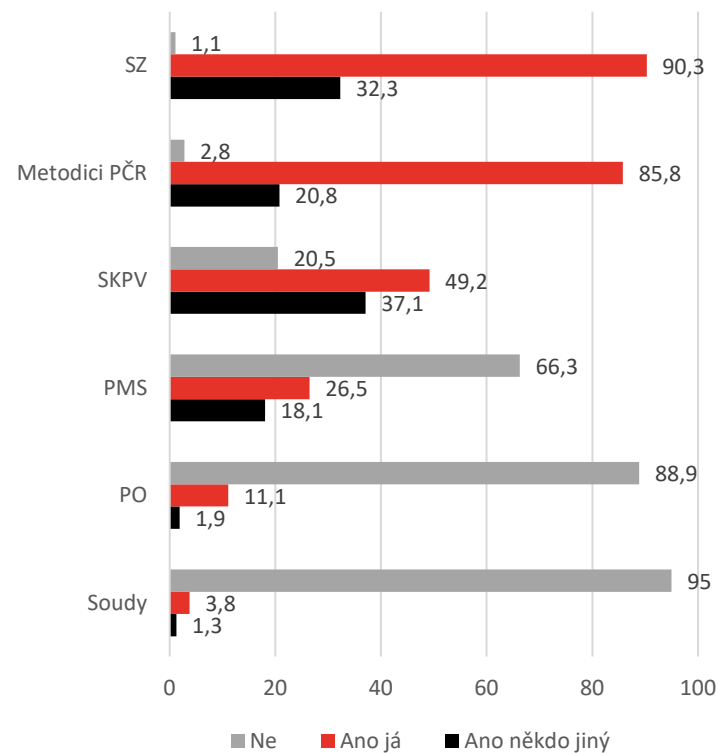
- nedostatečná propojenost systému (soudy často nezajímá výsledek)
- nedostatečná motivace a informovanost klientů
- doporučování programu není vždy vhodné
- klienti se bojí otevřít ze strachu o zhoršení trestu
- nízká vymahatelnost plnění uložené povinnosti
- Opatření tohoto typu ukládána příliš pozdě

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ II

7 SKUPIN RESPONDENTŮ

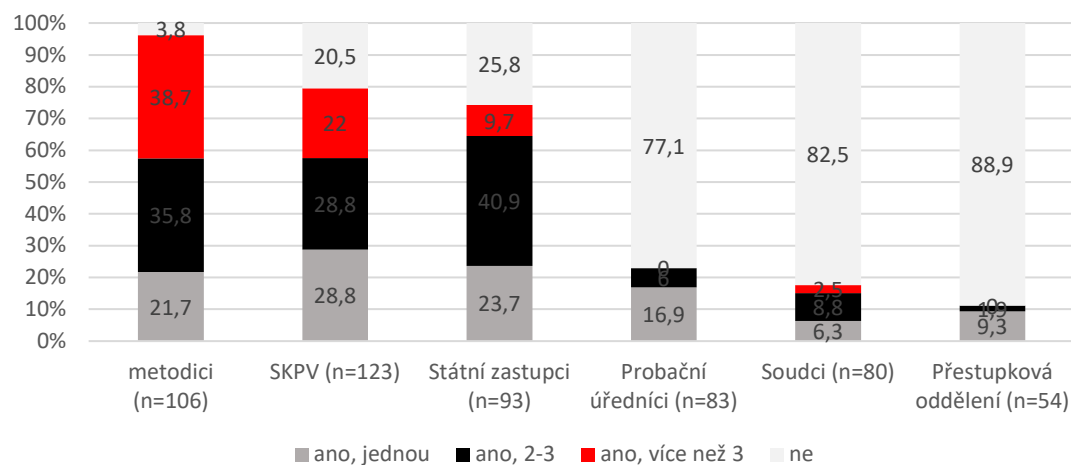
SPECIALIZACE A ŠKOLENÍ

Specialista na problematiku DN?

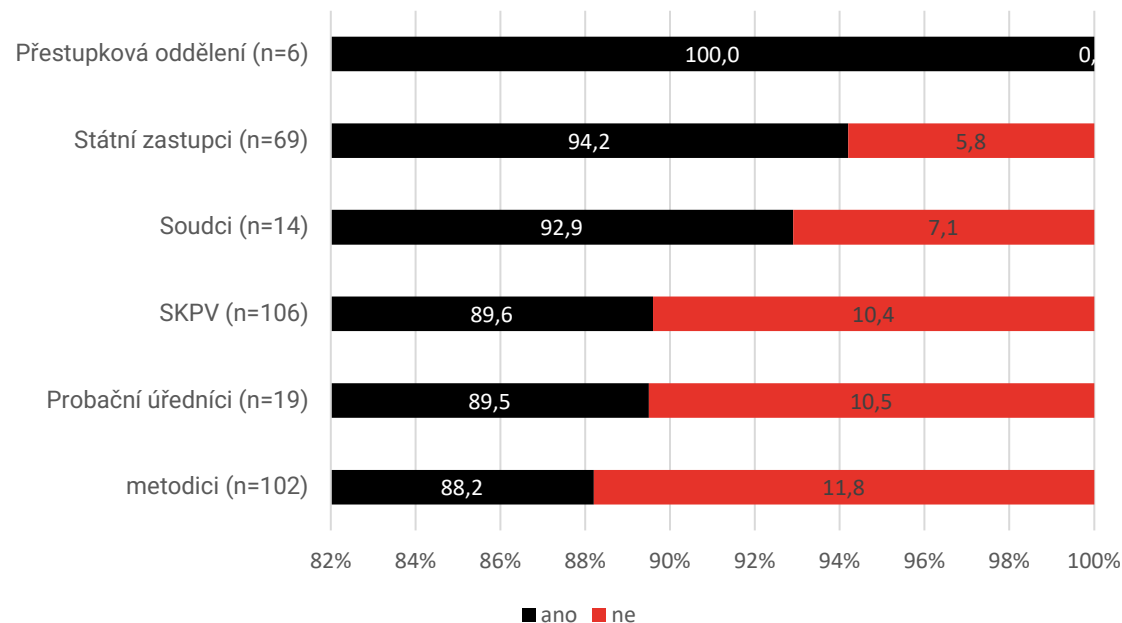
Oblast DN jako část celkové agendy	Průměr
SZ	4,1
Metodici PČR	4,1
SKPV	3,9
PMS	4,4
PO	4,5
Soudci	4,6

Školení zaměřené na problematiku DN v posledních 5 letech

ZPĚTNÁ VAZBA K ABSOLVOVANÝM ŠKOLENÍM

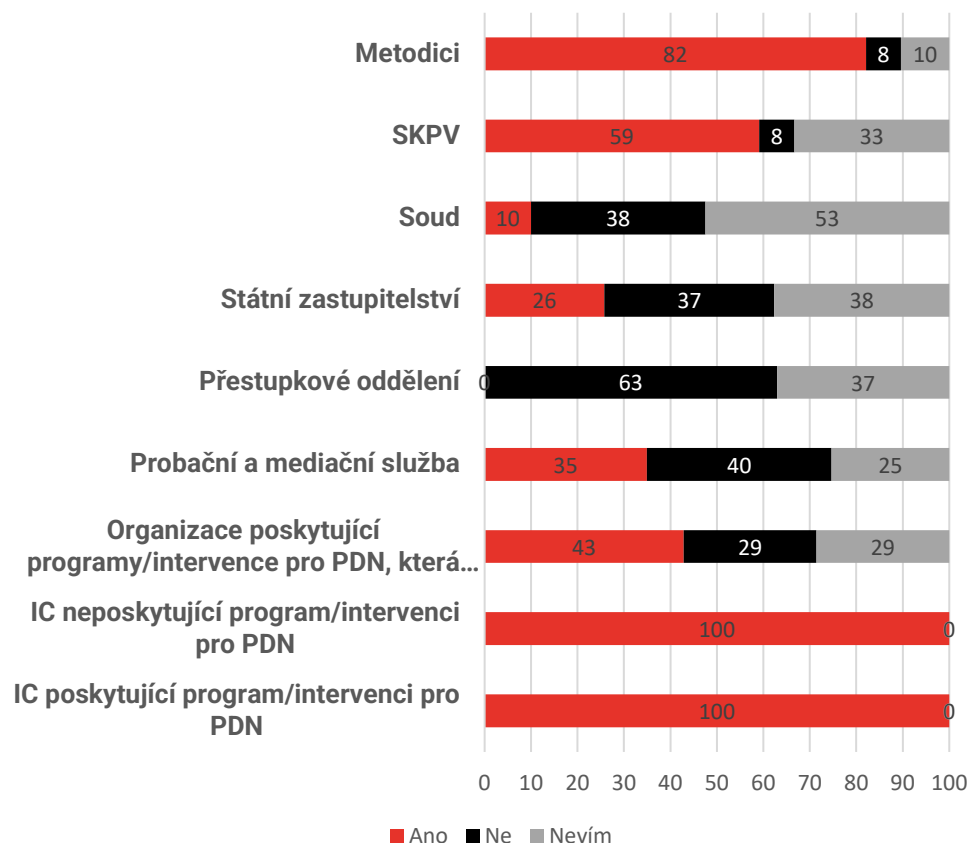
Odpovídají absolvovaná školení potřebám vzdělávání

- větší časová dotace, častější (oprášení dosavadních znalostí a získání nových)
- novější a podrobnější (zatím dosti obecné) např. v trestní oblasti (judikáty), psychologické (psychologické znalecké zkušenosti) a sociální oblasti
- prakticky zaměřené a na konkrétní případy zaměřená školení/cvičení (konkrétní případy z praxe)
- případové studie v rámci užší spolupráce s intervenčními centry, správními orgány, státním zastupitelstvím a soudy
- hlubší znalosti, sdílení dobré praxe
- získání znalostí a dovedností ohledně zacházení s oběťmi, jak s nimi pracovat
- více meziresortní spolupráce a její prohlubování mezi PČR, OSZ soudy, znalci, (vyladit možnosti znalců, otázky, procesnost provedených výsledků (jako NaN úkony),
- vyměňování si zkušeností, sjednocování praxe a proškolení odborníků zabývajících se DN, nové trendy psychického násilí, např. gaslighting a jiné.
- e-learning (častější a kratší), online platforma pro sdílení informací

MEZIOBOROVÁ SPOLUPRÁCE KOORDINOVANÁ INTERVENČNÍM CENTREM

Je do této spolupráce zapojeno i Vaše pracoviště? %

Důvod nezapojení do spolupráce:

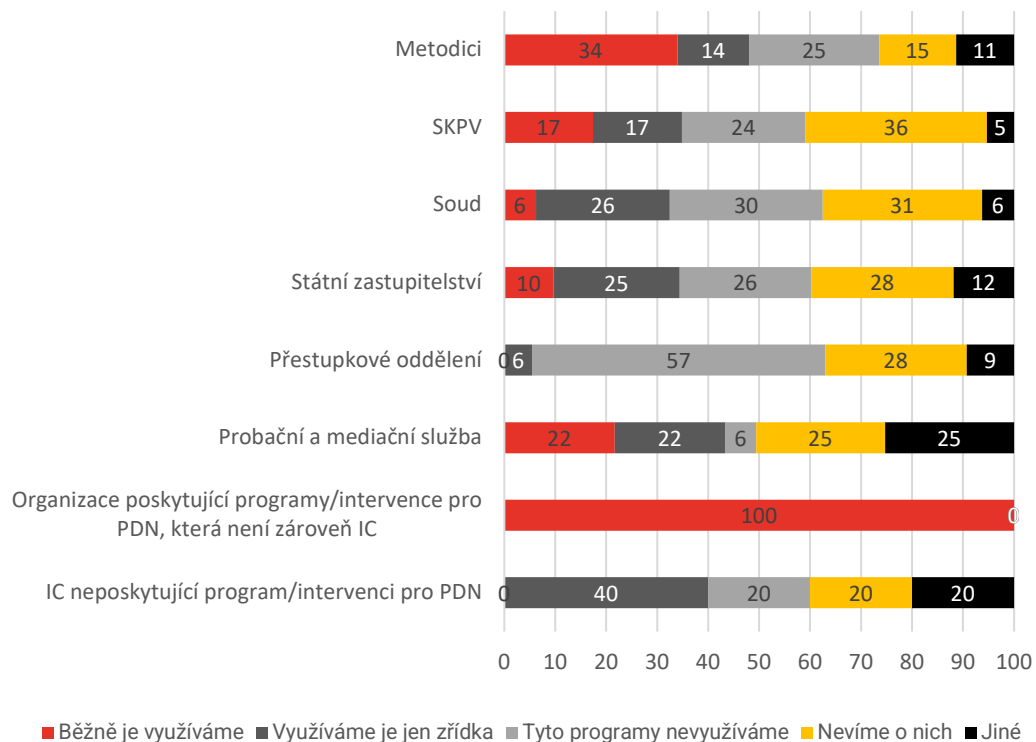
Organizace/instituce	Nevím/ Nemám informaci	Nebyli jsme osloveni	Není v naší kompetenci	Není třeba /málo případů
SKPV	6			
Metodici PČR	3			
SZ	16	7	6	2
PMS	16	6		1
Soudci	14	5	7	
PO	20	5	11	3
poskytovatelé	1	1		

Návrhy na zlepšení stávající spolupráce:

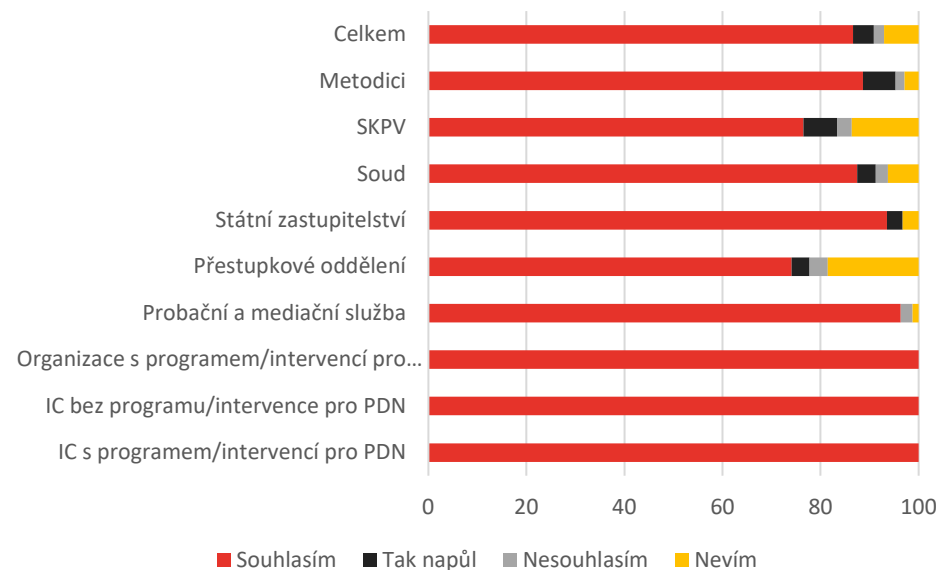
- Častější setkávání (SZ, SKPV, PMS, METODICI)
- zlepšení komunikace, předávání Informací, osobní setkávání
- větší a aktivnější zapojení některých dalších aktérů (zejm. soudců, SZ, OSPODu, MÚ)
- posílení kapacit, odbornosti a specializace, zejm. na úrovni PČR, kapacit SZ
- digitalizace, webová platforma či aplikaci pro spolupráci a předávání informací v reálném čase

VYUŽÍVÁNÍ PROGRAMŮ PRO PDN

Využívání programů pro PDN? %

V každém kraji by měl být dostupný alespoň jeden program určený násilným osobám, který je vhodný i pro odsouzeného pachatele DN.

SHRNUTÍ, ZÁVĚR, DOPORUČENÍ

Vzdělávání a specializace aktérů SPDN

- **význam proškolení aktérů SPDN** (policistů, soudců, OSPOD, ale též soudních znalců a obhájců, pracovníků ve školách aj.) a **specializace** (např. chybí specialisté na DN na OSPOD)
- **riziko snížení nároků na vzdělání** úředníků MÚ na přestupkových odborech novela Zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (č. 417/2021 Sb.) vyžaduje již jen maturitu
- potřeba řízení více sjednotit vzdělávání a školení
- vzdělávat soudce (bez ohledu na specializaci) o principech terapie a DN například formou kurzu Justiční akademie

Spolupráce mezi aktéry SPDN

- potřeba posílení spolupráce mezi institucemi SPDN, a to nejen za účelem zvýšení efektivity práce (např. posílení spolupráce OSPOD, přestupkových odd. MÚ a poskytovatelů programů (např. konzultace ohledně vhodnosti klienta pro program, společná úvodní schůzka s klientem), ale též provazování profesí na úrovni širší justice
- vhodné je včasné zahájení spolupráce, online platformy, webové platformy aplikace apod.
- těžkopádnost formální spolupráce mohou vyvažovat neformální setkání

Včasnost a návaznost práce s původcem DN

- **Potřeba ukládání opatření co nejdříve, při prvním kontaktu (např. vykazání), krátkodobá intervence, preventivní rozhovor (dopis), uložení programu**
- vhodné by bylo předat kontakt na organizaci typu IC (a příp. OSPOD při přítomnosti dětí) již při výjezdu policie k jakémukoliv násilí
- příp. doporučit opatření již v přípravném řízení, ale pro to by bylo třeba více informací od policistů z vyšetřování
- důležité je podle **efektivní nastavení opatření po odsouzení**
- zapojení Vězeňské služby (doporučovat/podmínit absolvování programu při žádosti o podmíněné propuštění odsouzeného)

Vhodnost klienta pro psychoterapeutický program

- riziko neefektivity nákladné práce u osob s malou šancí nápravy
- Posuzování/konzultace vhodnosti uložení programu pro násilné osoby (krátkodobá intervence na počátku)

Systémové uchopení práce s násilnou osobou

- Potřeba institucionalizace systému práce s původci DN – systémové zastřešení (vytvoření střešní organizace, práce s násilnou osobou sociální službou),
- Potřeba systémového a stabilního financování programů pro původce DN
- Potřeba sběru dat o původcích a výzkumu jejich potřeb
- Potřeba standardizované metodiky pro zařazení původců DN do programů
- Potřeba evaluace programů pro původce DN

Začarovaný kruh slabé politické podpory SPDN

- slabá politická podpora SPDN → podfinancování → přetížení → méně efektivní práce s původcem DN → nedůvěra v opatření → slabá politická podpora SPDN...
- řešením bludného kruhu by mohlo být **posílení interdisciplinárních kontaktů** aktérů a spolupráce mezi nimi, která by umožnila **koordinovaný tlak na politiku** za účelem zviditelnění potřeb SPDN
- včetně vzniku zastřešující asociace poskytovatelů programů

DĚKUJI ZA POZORNOST

Hana Přesličková

+420 257 104 107

hana.preslickova@violenceoff.cz

Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Náměstí 14. října 12

150 00 Praha 5

